

Observatoriul este de două ori în
septemana, miercuri și sâmbătă.

Prețulu

Centru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
pe 1 fl. mai multu pe anu; — trimisi
nu post'a în lăintrulu monarchiei
pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— În străinatate pe 1 anu 10 fl.
sau 22 franci, pe 6 luni 6 fl. sau
12 franci; — numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Orice inserate,
se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la adou'a și a
treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face în
modulu celu mai usioru prin assem-
natiunile postei statului, adresate de
a dreptulu la Redactiunea Diariului
Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 58.

Sibiu, 19/31 Iuliu 1878.

Anulu I.

Transilvani'a.

(Conferenti'a alegatoriloru de natio-
nalitate romana din marele principatu
lu Transilvaniei 20 Iuliu 1878.)

(Continuarea din operatulu în care majoritatea
de 7 membri ai comisiunei isi motivădiu opiniunea
prin referentele G. Baritiu.)

Ne pare reu, că suntemu necesitati a reflecta
pe minoritatea comisiunei, cumu densa perdu din
vedere unele adevăruri de prim'a ordine euro-
păna. Odeniōra cele mai multe staturi era repre-
zentate în lăintru și în afara aprōpe numai prin
aristocriati'a feudale privilegiata, care 'si arogă s'esi
s'eu-o data dreptulu de tutoratu fōra nici-o respon-
sabilitate, preste tiēra și poporu. Acelu privilegiu
ne calificabile fu spartu și infrantu mai 'antaiu în
ranci'a la anulu 1790—1791, adeca tocma dupa
100 de ani numerati dela emanarea diplomei le-
oldine pentru Transilvani'a. Astadi, dupa atâtea
catastrofe politice generale, nu ne veti mai arata
nu singuru statu, mare s'eu micu, în tōta Europ'a,
în care aristocriati'a se mai cutedie a vorbi și a
scria ea singura în numele statului, fōra a cere
totulu deliberativu și consimtiementulu celorulalte
classe ale poporului. Scuturandu jugulu tutoratulu
aristocraticu, tōte natiunile s'au emancipatu și s'au
declaratu de maiorenne. Nici-unu poporu nu mai
trăfere cu nici-unu pretiu, că numai aristocriati'a se
trăfedi în numele lui, se schimbe, vendia și tra-
ce tieri și provinciī, nici chiaru în unire cu corōn'a.
'echiului privilegiu aristocraticu 'ia succesu dreptulu
ternu și suveranu alu poporului. Este ore can-
amnata numai natiunea romanēscă, a nume cea
în Transilvani'a, în numeru de 1 milionu 200 de
mii, se mai stea sub tutoratu, se fia tractata că
ri-ce turma de animale, se o faca de schimbu s'eu
de vendiare, se o puna cineva în loteria s'eu în
arti, precumu punea până în anulu 1848 pe fa-
miliile de iobagi și de dileri? În Europ'a intrēga,
ela marea baltica până la egeic'a și adriatic'a
umai natiunea romana din acēsta monarchia se
emana lipsita de drepturi nationali și politice, în
arte tocma și de drepturi omenesci? Si acēsta
milire se i se intemple ei inca și în acēsta epoca
straordinaria, în care cele mai mari s'iete poteri
le Europei sfarmara ferecaturile și lantiurile atōtoru
opōra gemetōrie sub jugulu barbaru și selbaticu

alu unui poporu asiaticu, necapabile de adeverat'a
civilisatiune? Nu asia au simtitu, nici vorbitu cei
40 de mii adunati la Blasiu în 3/15 Maiu; nu
asia martirii libertatiei nationale; nici numeroșele
deputatiuni tramise la Vien'a între 1848 et 1851;
nu asia nici deputatiunile dintre 1860 et 1863,
nici membrii romani ai dietei din 1863—1865.
Dn. Christea ne-a spusu multe și frumōse despre
politic'a traditională, a uitatu inse, că romanii n'au
intielesu niciodata sub politic'a traditională, politic'a
aristocratică din acēsta tiēra, că-ci în acēsta
casu ei nu aru merita nici-o data libertatea. Cu
totulu alt'a fusesse politic'a parintiloru nostrii. Ce
e dreptu, romanii în anulu 1863 au facutu mari
concesiuni aristocriatiei, din ce cauza? Istori'a o
va spune; aci constatam numai, că în anulu 1863
a fostu bine asia; dara concessiunile cu totulu
exorbitante și servili din 1865 (dieta dela Clusiu)
a fostu erōre capitale, pentru care ne compatimi
tōta Europ'a liberală, care se miră, cumu au potutu
committe romanii și sasii absurditatea politica de a
merge la Clusiu, candu ei avea dieta în Sibiu.
Noi nu credem că romanii voru mai cadea vre-
data în erori grosolane că cea din 1865.

Ni se scotu ochii cu legile mai vechi ale
Transilvaniei. Candu vre-o data ne-amu entusiasmatu
noi pentru acelea și nu le-amu combatutu în mii
de variatiuni? Ne miram, cumu dumnealoru
confunda conceptulu de autonomi'a unei tieri,
cu codicele seu civile și penale. Una este a possede
dreptulu de legislatiune autonomă, inde-
pendente de amesteculu altoru tieri și altoru
corpuri legislative straine, și cu totulu alt'a este a
legifera acasa, în tiēra ta, bine ori reu, prin po-
testate legislativă, absolută și constitutională. Ne-
cumu provinciī, dara staturi mari, suverane intru
tōta puterea cuventului, au avutu și mai au pe
langa legi bune, multe fōrte rele; dara acēsta e
afacerea loru interna. Se cutedie inse cineva ale
dice: Dati tiēra la altii, că voi nu sciti face legi:
ar fi vai de sufletulu lui.

Minoritatea se sparia de sufragiulu universal.
Noi nu asudam pentru elu; dieu inse nici pentru
acēsta lege electorală, care este de o mie de
ori mai periculōsă. Sufragiu universale? Ce atāta
spaima? Eca'lu aplicatu de ani în Franci'a; eca'lu
în Itali'a, în Germani'a, Elveti'a etc.; eca'lu apro-
piindu-se cătra noi. Si apoi, se distingem între

corpu legislativ normală și între consti-
tuante. Nu corpuri legislative mai potu trafica
în Europ'a tieri și provinciī, ci s'eu constituante
alese prin votu universale; s'eu comandantii
generali, uti figurae docent in 1859, 1866,
1871, 1877—78.

Minoritatea pune temeiu mare și pe innoirea
dualismulu pentru alti diece ani și ne dă se pri-
cepem, că noi l'amu combate în desiertu. Avem
onōre se declaram și la locul acesta, că romanii-
loru carii tiēnu la politic'a resistētiei passive între
marginile Transilvaniei, asia cumu era ele trase și
regulate înainte de 1848, dualismulu nu le
face vre-o mare dorere de capu. Dēca ei l'au cri-
ticatu s'lu mai critica ici-colea, observati bine, că
nu o facu atātu că cetatenii ai Transilvaniei, cătu
mai virtosu că sinceri amici ai integritatiei monar-
chiei, sub care inse nici-decumu nu intielegu cen-
tralismlu rigorosu ce suge și amortiesce provinciile.
Ne rogamu, că se nu se confunde nici aci con-
ceptele. Ce are a face autonomi'a, independenti'a
interna a unei tieri, s'eu cu monarchi'a intrēga,
s'eu cu dualismulu? Se tragem cercuri de cercuri.
În lăintrulu statului Ungariei (nu în lăintrulu
Ungariei proprie), s'eu în lăintrulu monarchiei in-
tregi (nu în miculu archiducatu), și dēca ve place,
în lăintrulu Europei, voiesce și Transilvani'a se si
aiba și ea legislatiune autonomă pentru afacerile
sale interne, pe temeiu dreptulu seu publicu
seculariu, precumu o are Croati'a, precumu
o au 17 provinciī ale Austriei. Apoi alaturea cu
acēsta vointia legitimă, natiunea romana pretinde,
că macaru pe acestu teritoriu micu se 'i remana
recunoscuta și sanctionata individualitatea sa na-
tională politica, și limb'a sa admisă, că și cea
croatica, în exercitiu la afacerile publice.

Minoritatea se teme de sfarmare prin carulu
dualismulu. Cunoșcem și noi de ajunsu acele
amerintiari, le consideram inse numai că pe nesce
momii (popantiuri) și naluci, de care se spariie
paserile. Unu poporu, din ai carui fii supremulu
belliduce are sub stindartulu armatei sale corpuri
intregi de ostasi bravi și credintiosi; unu poporu
de trei milione, din a carui sudōre crunta se vērsa
pe fia-care anu dieci de milione în tesaurulu statu-
lui, n'are a se teme de nici-o sfarmare tirannica.
Amu fostu cu adevratu amerintiati în a. 1875
„cu sfarmare;“ amu luat inse amerintiarea de

Foisior'a „Observatoriului“.

Ros'a din Caucașu.

Poema dramatică de Rudolf Gottschall tradusa
în prosă.

(6 Continuare.)

Scen'a a trei'a.

Amul-Beg, orbu, condusu de unu Cercesu pe la finea
acelei vorbiri).

Amul-Beg (la o parte.) Ha, ce voce audiu!
Sarem'a (neobservandu'lu.) Lasati că privirile
vōstre se cadia cu despretiū asupra mea, că și candu
în totu coprinsulu acestoru munti n'aru esiste o fiintia
năi coruptă și mai fatała că mine! Eu sunt! Coman-
lantulu rusu pe care'lu iubiam, în crudimea lui n'a
latu ascultare rugatiuniloru mele și Aslan va muri
lēca nu'î vomu merge în ajutoriu. Este adevratu, că
voi v'ati bate cu mai multa sigurantia sub velulu noptiei;
lăra candu vre-o data s'au temutu armele nōstre de
umin'a sōrelui? Ele n'au a se teme — candu este
în jocu viati'a amicului. Gătiti-ve, dara iute pentru
upta — ascultati-me pe mine!

Amul-Beg. Nu o ascultati!

Sarem'a (lesnandu isi acopere faci'a) Vocea
tatalui meu!

Profetulu. Ha, Amul-Beg!

Primulu. Propriulu ei tata ne desconsiliaș.

Amul-Beg. Nu 'i dati ascultare! Cum pōte
ea spune adevēru, ea care a trecutu la inamicii nostri!

Sarem'a (tērēndu-se pe genunchi până la elu.)
Tatalu meu, da, tu esti bunulu meu tata! O cauta,
cauta la mine celu pucinu tu, cu ochii blandi și ami-
cabili. Eata-me ingienunchiata în pulbere înainte ta.

Nu 'mi voiu redica ochii la tine, până ce nu me vei
chiamă cu vocea ta blanda, că pe cea pierduta la mar-
ginea abisului. Intinde'mi braciulu teu, redica-me și
lasa-me se 'ti cautu în ochi.

Amul-Beg. Fă-o! cauta'mi în ochi, o poti face
nepedepsita, pentru-că fulgerile maniei li s'au stinsu.

Sarem'a. Oh, Allah! ce vediu? Tatalu meu
este orbu!

Amul-Beg. Amu a o multiami glontiu
russescu, care 'mi au rapitu lumin'a ochiloru; da elu a
venitu dela amicii tei! Se pōte că l'ai încarcatu chiaru
tu în pusca și ai remuneratu cu unu zimbetu pe bunulu
venatori.

Sarem'a. Incēta, parintele meu! Acēsta este
mai multu ca mōrtea!

Amul-Beg. Man'a ta este care me atinge?
Fugi! Cātu de gratiōsă este nōptea de care sunt cu-
prinsu! Din umbr'a ei nu apare faci'a ficei, rusinea
casei mele și asia remane sânt'a nōpțe neprofanata!
Eu nu asiu schimba cu tine, fiica pierduta! Pentru-că
orbulu 'i lipsesce lumin'a sōrelui, inse celui fara onōre
'i lipsesce lumin'a vietiei.

Sarem'a. Ertare! Mai nefericita că mine nu
este alta în muntii acestia și pasii mei pe acestu pa-
mentu nu sunt mai nesiguri, că umbr'a nuoriloru sbura-
tori! Ertare! tata pentru serman'a ta fiica!

Amul-Beg. Allah este mare — paradisulu lui
este deschisu! Pune'ti speranti'a în elu — aici — n'ai
ce spera.

Sarem'a (redicandu-se.) Dara pentru-ce cugetu
eu ore la mine? de ce me încercu în vanu se cersiescu
o radia de lumina pentru acēsta viatia obscura! Bla-
stemulu tatalui meu m'a intaritu și asia stau eu aicea
otielita și devotata mortii. Tempulu trece! Eu vor-
bescu adevēru: dă semnalulu de asaltu, profetule,
desfasiura stindardulu victoriei!

Primulu. Ea voiesce se ne bage într'o cursa,
se incinga capulu amantului ei cu o cununa de lauri,
stropita cu sangele nostru! Puneti-o în fier'a!

Profetulu. Sarem'a!

Sarem'a. Dōmne!

Profetulu. Eu vediu în anim'a ta.

Sarem'a. Tu vedi în anim'a mea? atunci tu
scii ce simte ea.

Profetulu. Pe mine nu me amagesce aparinti'a
nici opiniunea multimei. Tu cauti espitatiune pentru
marele teu pecatu. Eu 'ti credu, Sarem'a!

Sarem'a. Primesce fierbintea mea recunoscintia!
D-dieu vorbesce prin budiele tale, profetule!

Profetulu. Aduceti'mi stindardulu! (Cercesii 'i
aducu stindardulu.) Ti 'lu dau în man'a ta — la
asaltu!

Primulu. Tu vrei se ne conduci la peire.

Profetulu. Cum! Voi atotusciutori — respun-
deti: Unde este Aslan? Se 'lu omōre glontiu rus-
loru, fără că noi se sburam în ajutoriu lui? — Nu!
Acēsta copila vorbesce adevēru — Aslan imi incre-
diuse planulu seu mai înainte de a pleca în castele
russesci și amorulu ce 'lu consumă pentru fic'a lui
Amul-Beg. Elu nu s'a intorsu, dara eata-o intōrsa ea,
pentru-că se'lu scape. Cine va esita, candu este în
jocu viati'a unui bravu, viati'a unui principe? La lupta,
chiaru dēca ne vomu rostogoli în abisulu mortii! Căii
nostrii voru sari în asaltu, preste valurile și siantiurile
acelui fortu. Musiunoiulu inca nu s'a prefacutu într'o
fortarētia — pentru acēsta nu 'i amu lasatu tempu de
ajunsu inamicului nostru.

Primulu. Vomu implini ordinulu profetului.

Profetulu. Buciumele se resune — la asaltu!
(Se audu sunete de buciume.)

Sarem'a (pasindu cu stindardulu în mana înainte
tatalui ei.) Tu nu vedi stindardulu poporului nostru
pe care profetulu l'a increditu maniloru mele. Voiu
conduce aceste cete la resbunare. Era tu, tata orbu,
tu nu mai poti manua spada, pune-o deci că semnu
alu ertarei în man'a ficei tale pentru lupt'a cea sânta.

Amul-Beg. Sirmana copila pierduta, cum imi
atinge anim'a vocea ta!

Sarem'a. Sōrele ce va apune astadi, nu me va
mai saluta între cei vii! Tata — da'mi dara ultim'a
ta binecuventare! Da'mi mie spad'a!

Amul-Beg. Tu infrunti mōrtea (Tragēndu'si
spad'a.) Ingenunchie și 'ti acopere faci'a! Iti dau
binecuventarea mea cu spad'a parintiloru tei și din

gluma, si ea va remanea gluma necalita. Ce sfarmare? O simpla migratiune cá in sec. 13 et 14 de 100—150 mii de romani din Transilvani'a in Romani'a si acumu in Dobrogea, aru avea de resultatu perirea de fόμε a unui mare numeru de proprietari unguri din Transilvani'a, éra de aru aduce in loculu romaniloru emigrati colonii nemtiesci si ijdovesi, ruin'a aceloru proprietari ar fi si mai sigura. Si credeti óre DV., cá Europ'a ar mai suferi omoruri in masse, assassinate nationali?

Suntemu acusat de neconsecentia dicundu-ni-se, cá asia numitii „passivisti“ nu voru se participe la diet'a Ungariei, dara la legile ei se supunu si le esecuta. La acésta obiectiune, pe care juristii o numescu captiósá, nu ar fi se respundemu nimicu. Este fôrte usioru a distinge intre legi, la a caroru creare participa cineva de buna voia, din convictiune, unde apoi ii poti dice cu totu dreptulu: patere legem quam tu tibi fecisti, si intre legi, la care nu ai participatu de locu, ci ti s'au impusu cu forti'a. Nu a fostu totu asia pâna in 1848 si dela 1849 pâna in 1863? Déca nu te-ai supune, ce ai avea se faci? La acésta intrebatiune minoritatea va remanea multu timpu datore cu respunsulu. Cá multi romani „passivisti“ primescu si functiuni publice la statú? Da, ei primescu, curatu asia, precumu au primitu sub absolutismulu austriacu de diece ani prin ministrii austriaci preste 760 de magiari in Transilvani'a si câteva mii totu magiari in Ungari'a, precumu primia liberii elvetiani posturi de oficiari in armat'a papei romanu si in a regelui neapolitanu, precumu primia anglii in Austri'a etc. etc. Acésta inse este curatu numai una cestiune de interesu strictu personale alu fiacaru individuu in parte, si nu are a face nimicu pe lume cu politic'a, nici cu natiunea. De ce se nu intre romanii in functiuni publice din patri'a lor? Cu aceea cá li s'a nedreptatitu patri'a si le este asuprita natiunea, ei n'au renuntiatu nici la patria nici la natiunea lor. Chiaru natiunea ceruse totu-deauna, cá filii sei se intre in functiuni, cá se 'si traga si ei plati si pensiuni din miliónele pe care le numera dens'a alaturea cu celelalte, la tesaurulu celu defundatu alu statului.

Ni s'a disu mai incolo, cá déca noi amu avea unu singuru deputatu in diet'a Ungariei, dara cu talentele si genialitatea unui O'Connel din Irlandi'a, elu ar potea face minuni pentru natiunea si patri'a nóstra. Fia asia precumu dice minoritatea; dara mai inainte de a cauta si afla intre romanii transilvani pe unu O'Connel, minoritatea era datóre se ne arate, unde este „Magna charta“, unde „Habeas Corpus“, acei Cherubimi pamentesci ai libertatiei civile si politice din Angli'a? unde dreptulu netiermuru de adunari (meeting) si reuniuni, unde libertatea absoluta a pressei? unde dreptulu de a forma comitete si a face colecte de bani prin tóte comunele mari si mici ale tiei? Fóra acelea libertati nepretiuite, sórtea lui O'Connel la noi nu póte fi decâtu captivitatea. In sclavia nu incupe nici-unu O'Connel.

(Va urma).

nuorii furtunei se cadia o bogata binecuventare a mortii pe fruntea ta, luandu pentru totu-deauna blastemulu de pe capulu teu! Acuma vino la pieptulu meu, copil'a mea — si aicea — primesce spad'a mea!

Sarem'a. Ea 'mi va fi — devotata! Adio! Unu adio patriei, pentru tine betranulu meu tata si — tuturoru! (Avenu stindardulu intr-o mana si spad'a in cealalta ea se urca pe colina.) Si acuma, aruncati-ve asemenea tórenteloru de munte! Mórte Russiloru! La lupta, la lupta, poporu alu Ardechiloru! (Se aude musica de buciune; o pornire generala; culisa cea scurta a scenei cade. Schimbare.)

(Va urma).

Diverse.

— (Poetulu Crebillon) a fostu intrebatu odata, cá de candu tiene atátia caini. „De candu cunoscu ómenii“, 'i fu respunsulu.

— (Cine a purtatú) in secolulu alu XV palari'a cea mai mare? — Acela care au avutu capulu celu mai mare.

— (Unu limbútu voia se invetie dela Socrate art'a oratorica. Filosofulu 'i ceru tacsá indoita, dicéndu'i, cá trebue se'lu invetie se si vorbésca, se si taca.

— (Doctorii cei mai buni.) Unu doctoru renumitu se aflá pe patulu de mórte incungiuratu de trei alti doctori. „Domni mei, eu lasu trei medici renumiti in urm'a mea“, dise muribundulu si doctorii se simtiau fôrte maguliti, candu acela mai adaóse: „Si acestia sunt: ap'a, misicarea corpului si moderatiunea in mancare si beutura“.

— Pescii se potu tramite vii fara ap'a, déca inmoi o cója de paine in rachiú tare si le-o bagi in gura. Asiedati in paie pescii potu face in modulu acesta o calatori de 12 dile fóra cá se móra. Ajunsi la loculu destinatiunei se punu in ap'a próspeta, scotiénduli-se mai antaiu cója de paine din gura, si ei 'si revenu dupa 1/2 séu si dupa 6 óre.

Nru 144/1878 pres.

Atatu directiunea drumului ferratu orientale, câtu si directiunea primei cali ferrate trnne, a binevoitu a face dispositiunile, cá acei membri ai asociatiunei nóstre, cari voru calatori pe acele linii, la adunarea generala ce se va tiené in 4—6 la Simleu, se póta calatori incolo si inderetu cu pretiu scadiutu, si anume cu biletu de cl. III se póta calatori pe cl. II, si cu diumetate biletu de cl. II se póta calatori pe cl. III.

Acést'a favóre duréza incependu din 1-a pâna in 10 Augustu a. c., dar' ea se estinde numai asupra persónei, ér 'nu si asupra bagagiului.

Ceea ce se aduce la cunoscinti'a publica cu aceea observare, cá pentru membri, cari voru voi se participe la adunarea mai susu mentionata, s'au tramisu de aici certificate la directorii despartieminteloru spre impartire.

Totodata aducemu multiamita publica numiteloru directiuni pentru bunavointi'a, cu care au facutu mai susu mentionatele dispositiuni.

Presidiulu asociatiunei transilvane.

Sibiiu in 28 Iuliu 1878.

P. Dunca Dr. Ios Hodosiu.
P. presidente secr.

Tiér'a Oltului 26 Iuliu 1878. Agitatiuni electorali. La noi s'au inceputu agitatiunile electorali in urm'a conclusului conferintiei alegatoriloru romani din 20-a l. c. cu o vehementia ne mai pomenita.

Vicecomitele in persóna dinpreuna cu directorele dominiului statului alérga prin comune, inpunendu ómeniloru alegerea candidatiloru regimului Bóer Antal si Moritz Pál. Organele comunali stau sub cea mai grea pressiune, nu lipsescu nici amenintiari nici promissiuni. Organele puterii executive sunt fôrte agitate de frica, cá alegatorii romani de atâtea-ori pacaliti prin promisiuni minciunóse, se voru fi desamagitu si desteptatu din letargia si voru urma conclusului adusu de notabili alegatoriloru romani, convingundu-se ca binele nostru nu póte veni decâtu dela noi insine.

Inteligeni'a comitetului este prea decisa a lucra pentru esecutarea conclusului de resistentia passiva, si credemu firmu, ca resultatulu va fi favorabile, pentruca chiaru si alegatoriulu din opinca s'a convinsu, ca dela presentarea lui la urna nu se mai póte asteptá nici-o sperantia spre bine.

Deci rogamu si conjuramu pre fia-care romanu inteligentu si anume pe preoti, invetiatori si notari comunali, ca se descepte pre alegatori si se-i ferésca de cei ce promitu munti de aur, in sa numai in presér'a alegeriloru, eara dupa aceea 'si intorecu spatele si 'si ridu in pumni de prosti'a celoru usioru credietori.

Mai multi alegatori.

Afóra de corespondenti'a comunicata acilea mai avemu altele doue in aceeași materia, una din Fagarasiu, de dato 22, si alt'a din districtu dela trei insi. Fiendu preste putintia a le publica pe tóte intregi, si spre a nu repeti aceleasi idei si date, comunicamu din una, cá chiaru in Fagarasiu se vedu ospetarii (cárciune), in care déca cineva este alegatoriu, póte merge se bea gratis câtu ii ia pielea, apoi se sbiere si se mugésca. Eljen si Se traiésca. Dara se intempla inca de acuma si batai, precumu fu si cea din 24 nóptea intemplata intre alegatorii beti la Fagarasiu; éra batai'a orba intre Kossy si altu candidat se intemplase multu mai de inainte, si advocatulu Benedek a fostu luat pe fuga din comun'a Periu, nu dela Veneti'a, cumu se vorbise mai inainte. Alaturea cu acestea M. Polgár constata, cá in cerculu inferiore (Arpasiu) sunt concurenti, P. Moritz din Ungari'a, Kossy, Benedek si unu romanu advocatulu Ios. Puscariu dela Brasiovu, éra in celu de susu Ant. Boer ca ministeriale si advocatulu Mauritiu Kapucsányi (renegatu din comun'a Copaceni). Se dice cá pentru Boer lucrédia fratiesce si protopopii din Fagarasiu, din cauza pe semne cá sciu, cumcá famili'a Boer se trage de a dreptulu din famili'a Dudescu dela Bucuresci, ori cá au porunca si trebue se i se supuna.

Despre betranulu Boer citimu in a trei'a corespondentia din 23 Iuliu: „Ce se atinge de Boer Antal, acesta au datu probe destulu de evidente, in periodulu trecut, cá ce pretiu se poti pune pe parole si programe politice cá si cumu a fostu a lui. Antecessorulu seu Máday, ungureanu bogatu (israilteanu?), provocatu fiindu de cátra alegatorii sei cá se referedie despre activitatea sa promissa in programa, avuse impertinenti'a se le respundia verde: „M'ati alesu; v'amu platitu pentru alegere. Ce mai vreti dela mine? Contulu e saldatu; suntemu quitt.“ Cumu e santulu, si temii'a; cumu e

capulu, si caciul'a. Fôrte bine a respunsu Máday ómeni, caroru le este rusine de sangele, de legu lor, si isi dau votulu la cáti venetici necunoscu si la ómeni ce se batu prin cárciune cá laiet. Pentru Boer se agitédia ex officio. Celu mai ta argumentu este: Ómeni buni, inaltulu ministeriu candidatatu pe dn. Boer. Elu e celu mai bunu, cá a mai fostu la dieta si scie treburile. E on betranu; ar' fi rusine se nu'lu alegeți, si dv. trebue se spriginiti pe ministeriu.

In conferenti'a electorale dela Sibiiu din 8/2 Iuliu s'a disu si intonatu, cá nici-unu unguru nici-unu sasu nu 'si dá votulu seu la vreunu candidat romanu, prin urmare cá alegatorii cá despretiuescu votulu conferentieloru nationali si or ce solidaritate, ducéndu-se séu dusi fiindu la urna pâna aci aru potea dice cá ei isi urmedia convictiunea lor; dara candu mergu si dau voturile lor séu la candidati cu totulu necunoscuti, séu la vras masi declarati si jurati ai natiunei romanesci, cá acésta comitu o infamia fóra exemplu, arata cá sunt suflete servili (slugaritie) si dau lumei testomiu, cá ei n'au aflatu nici-unu romanu demnu de voturile lor, séu cá au votatu pentru acei carii 'iau platitu mai bine. Niciodata ungurulu sasulu nu a datu votulu seu la vreunu romanu; niciodata acestia nu voru dá testimoniulu de miserie sufletésca, pe care l'au datu romanii in unel cercuri electorali.

Contraste nationali.

In aceeași dí si óra, adeca 29 Iuliu, ne veni pe la Dev'a urmatori'a scire telegrafica:

Conferenti'a alegatoriloru din Zarandu convocata de advocatulu Secula, a decisu adoptarea politice de resistentia passiva.

Dela B.-Prundu: In conferenti'a din 25 Nasauden au ruptu a patr'a óra cu solidaritatea nationale, a decisu a merge la urna, cá se alege pe Tanárk dela ministeriulu culteloru. Vicariulu, Joachim Muresianu, professorii M. Popu si B. Hangea in frunte, au recomandatu pe Tanárky cá pe celu ma devotatu natiunei romane si cu acésta si-au dat siesi chiaru testimoniulu de paupertate. Nici unulu nu se simti demnu a se recomanda pe sinesi. Poporul adunatu primi nespuse de rece agitatiunile U.

Deva 17 Iuliu. Miscarile comitatului Huneadore pentru deputatii dietali se facu camu in secretu. F cerculu Devei numai unulu e proclamatu de candidat anume: Georgiu Lazaru advocatu si fiscalu la comitatu alu duoilea, Szatmári Georgiu, colaboratoru la diariulu „Hon“ din Budapesta, cu partid'a sa lucra in secretu amenduoi suntu de partida liberala, numai câtu Szatmár e ultratisaistu. Pentru Szatmári care inpreuna cu inspectoriulu de scóle, Réthi si alti calvini din Deva au inventatu in comitatu Huneadorei, 15 mii magiari romanisati, lucra clic'a calviniana a lui Réthi, si vr câteva oficianti. Pentru Lázár Gyuri lucra alegatori independenti.

In cerculu Dobrei pe langa advocatulu Alexa Olariu si Lázár Pál, se mai vorbesce despre br. Ursu (? Nu) si despre Kállai Bení, fostulu deputatu alu Szebesieni lor si Krasnai Oliveriu, vicensotariu comitatensu a visatu sau fantasatu de a fi alesu in cerculu esta. De candu in sa are de a se ocupa ca sergentu (Feldwebel) cu armele si cu exercitiulu militarescu in Orastia, i a trecutú fantasi'a, sau se a pomenitu din visu.

In cerculu Orastiei vreau sasii mai ungerii la olalt se amagiasca pe romani, cari facu maioritaea camu de 2/3, a alege pe unu deputatu de magiari cu influintia cumu e pentru exemplu Tanárki, si Toth fostulu ministru ca prin influintia estora se dobandeasca Orasti'a competentia de judecatoria funduaria. In caus'a cartiei funduaria a si fostu in lun'a asta o deputatiune la ministeriu: in sa nu li s'a promis cu siguritate acumu, pâna mai tardiu. Adeca dupa vorb'a neamtiului: Verdienen zu erst, ca si cu episcopi'a dela Oradea mare.

De anteu alegerile de deputati, apoi cartea funduaria in Orastia, si episcopu in Oradea mare.

— Din alta corespondentia totu dela Deva de dato 20 Iul. aflamu, cá Szatmáry acela care dá la tota ocasiunea cu noroiu in natiunea romana, are fruntea se cersiéscá voturi nu numai dela renegati, ci si dela romanii curati. Ce insulta!

Deva la 24 Iuliu 1878 st. n. Comitetulu centrale a defítu dio'a alegeriloru dietali pe marti 6 Augustu. Precumu la congregatiune, asia si la comitetulu centrale, au fostu fôrte pucini si s'au decisu tóte de a valm'a si in fug'a mare.

De atunci au inceputu si adeveratele „Kortes-iri in profitulu ospetariloru.

Romanii, afára de unulu, doi, au statu pe pace si nu s'au amestecatú in nimicu de ale domniloru. Tamu lasatu se fiérba in seulu lor.

Dupa cumu amu auditu, magiarii si-au aflatu, mai in fia-care cercu electoralu, (6. cerc.) câte unu candidat.

Asia in cerculu Devei pâna acumu sunt 3., — doi guvernamentali si unulu de partid'a Kosuthaniloru.

La Uniador'a doi, Dobr'a doi séu trei, la Hatiegu fostulu deputatu, la Orasti'a — nu se scie, éra in cerculu electorale din Zarandu, vr'o trei, patru. Cine va reesi, vomu vedea la tempulu seu.

Pana atunci inse se pote comunica, ca cortesirile se facu diu'a noptea si inca prin nisee omeni, cari aru potea se 'si caute de afacerile loru si asia destulu de negrijite, si se respecte celu pucinu bun'a cuviintia, deca nu se mai temu de legi.

Ni se plangu tieranii, preotii si altii multi din clas'a de medilocu, ba chiaru si dintre inteligenti, ca nu potu scapa de multimea seductoriloru impertinenti. Ti se ducu pe omu orbesce si intrebuintieza cate argumente ertate si neertate, in catu nu scii cumu se te scuturi de ei.

Scirea despre conclusulu conferentiei romaniloru din Sibiu pare ca au scosu din minti pe toti Kortessii oficiosi si neoficiosi, incatu te prinde mil'a de ei. „Ei bine,“ dicu ei, „dati 'mi dar' parol'a, ca celu pucinu veti indemn'a pre cunoscutii DVóstra, ca se votedie ei, deca nu votati DVóstra.“ Séu: „lucrati celu pucinu pe sub mana, se nu ve scia nimeni, ca poporul se votedie cu noi,“ si asia mai departe. Alegerile voru areta, pe cati li-a succescu, ai imbet'a cu apa rece.

Desperarea Kortessiloru este cu atatu mai mare, cu catu este mare chiaru numerulu aceloru magiari nascuti si magiari facuti, carii ca si romanii curati, nu mai vreu se scia nimicu de alegeri, ca-ci s'au saturatu de ele pana dupa urechi.

Noi romanii ne vomu tienea de ce au decisu fruntasii natiunei, si ne vomu caut'a de ale nostre.

Un'a inse totu vomu face, adeca vomu priveghia, ca se vedemu, carii sunt aceia ce sciu, si cari nu sciu se respectedie conclusele aduse de confratii loru, dreptu ce vomu avé ravasiulu totu la mana. Atat'a acuma in generalu, era celelalte dupa alegeri.

Ca de inchieiere vi mai potu adauge, ca conclusulu conferintiei din Sibiu, — cu tote ca se scia séu celu pucinu presupunea, — a implutu de bucuria si satisfactiune anim'a fia-carui romanu adevratu. Pote ca voru fi si de aceia, cari voru fi speratu altu resultatu, der' aceia sunt forte pucini si ii camu cunoscemu ca ce pretiu au si catu ponderéza.

Mai multe cu alta ocaziune.

Coresp.

Dein Selagiu 21 Iuliu 1878. Onorata Redactiune. Dupa cum ve promiseiu in ultim'a mea epistola, mi-amu si inceputu tour-ulu prin unele parti ale Sarmarelui si Bihorului, era de presentu me afu in Selagiu. Aici amu intielesu, ca despartimentulu XI-ea alu Asociatiunei Transilvane tienese in 16 Iuliu a. cur. in comun'a Basesci in Selagiu adunare, carea cu tote ocupatiunile economice a fostu bine reprezentata, fiendu de facia camu la vreo 40 membrii din inteligenti si vreo 60 din poporu. Intelligenti'a nostra in urm'a nefasteloru impregiurari fiendu mai de totu eschisa de pre terenulu politicu, se adoperéza din respoteri intru crearea de noue midiloce pentru cultivarea si prosperarea poporului nostru. Cu placere amu auditu, ca in acea adunare Sp. Dnu dr. Joane Nichita a pusu premiu 10. # pentru cea mai buna dissertatiune din ramulu economiei populare. Asemenea au mai pusu premiu si dnii Georgiu Popu deputatu dietale, si Vasiliu Popu asesoru la sedri'a orfanale, pentru trei docenti, cari voru produce cea mai buna scola de pomaritu, si érași pentru alti trei, cari voru areta celu mai bunu progresu in scol'a de repetitiune. Cu finea siedintiei toti membrii cati au luat parte la adunare, au fostu intruniti la prandiu la mé's'a hospitale a zelosului deputatu Georgiu Popu.

De candu me afu pre aici, amu aflatu ca fratii selagianii facu pregatiri grandiose si se adopera multu spre a asicura unu reesitu splendidu adunarei generale a Asociatiunei Transilvane, ce se va tienea la 4 augustu st. n. in Simleulu Silvaniei.

Cu finea elaboratorulu adunarei — dupa cumu sciu — se va arangia excursiune la Bocsi'a romana, — loculu de repaosu alu osamentelor prea fericitulu Simeone Barnuti, unde fii Selagiului in semnu de celu mai profundu devotamentu catra memori'a marelui barbatu, i-voru redica unu monumentu; — era ficele selagiane in frunte cu Sp. Dna Andr. Cosma si gratios'a domnisióra fiic'a dlui deputatu G. Popu, ilu voru decor'a cu o cununa marétia. †

Ungari'a.

In facia alegeriloru pentru Diet'a un-gurésca.* (Programa si responsu amiciloru.)

Affandu-ne in facia alegeriloru pentru Diet'a un-gurésca, vedindu pornite miscarile electorali prin tote partile si propagandu-se ele si printru cele aproape trei millione de Romani ce in precumpenintia locuescu tinurile dela Tisza pana la Dunare si Carpatii Romaniei libere, este lucru pre firescu, ca Romanii de anima si de cugetare nepreocupata se intreba:

Ce este de facutu? Care tienuta séu pasire de adoptatu, pentru ca se ni implinimu datorintia catra patri'a, Tronu, natiune, — catra noi insi-ne?

Amu cetitu acésta intrebare, mai multu séu mai pucinu variata si desvoltata, si prin gazetele nostre; mie specialu ea mi s'a facutu din mai multe parti, de a dreptulu, prin epistole, chiaru de prin adunari particulari; si eu de mai multu fiindu in curatu cu mine, pre catu mi a ajunsu timpulu si amu fostu intetitu, n'amu lipsitu a-mi spune opiniunea pre scurtu, cu gur'a séu in scrisu. In generale totusi simtiu necesitatea de a mi-o esplic'a si formul'a mai lamuritu si de a o supune — acumu in momentul decisivu, apretiurei comune, prin calea publicitatii.

Este lucru bunu si frumosu, ba chiaru mare, a avé o tiéra constitutiunea ei, si inca cu sistem'a parlamentare. Acésta sistema, deca este seriosa si adevrata, dá cetatieniloru demnitatea de cetatieni, sórtea loru si a patriei loru — o pune in manile loru. In

alte cuvinte: acésta sistema asecura cetatieniloru dreptulu de a-si intocmi ei insii legile dupa trebuintiele loru, de a-si vot'a ei insii sarcinele — dupa potintiele loru, si de a control'a pre guvernul in mesurile de essecutiva; astfelu, de a-si caut'a si gasi in vietia de statu, pe langa pace si securitate, desvoltarea si bunastarea, supremele scopuri ale omului pre pamentu.

De aceea noi Romanii amu salutatu din anima ideea constitutionalismulu, de cum s'a ivitu ea la noi, si de aceea noi, anume cei din partile ungurene si batiene, dela 1848, dar mai vertosu dela 1861 incóce, de cate ori fuseram chiamati a particip'a la vietia si lupt'a parlamentare pe bas'a constitutiunei unguresci, — de si nu lipseau voci poternice cari ne spuneau, ca — acésta constitutiune nu este adevrata, nu este sincera pentru noi, ci mai multu amagiéla séu cursa, — dorindu noi a pastra bun'a credintia catra autorii si sustinatorii ei, si a crede ca defectele ei pentru noi sunt numai triste remasitie ale feudalismulu seculare si ale pripelei cu care s'a improvisatu ea, prin urmare sperandu, ca acele defecte, intru interesulu comunu, la cea mai de aproape ocaziune se voru delatur'a prin contielegre fratiésca, — amu intratu cu tota lealitatea in lupt'a electorale si amu alergatu a ne ocupa loculu si a ne face dorint'a patriotica in Diet'a din Budapést'a, continuandu acésta atitudine pana astadi, — macaru ca esperintiele ce ni se impuneau atata in Dieta, catu si in vietia publica peste totu, de felu nu erau calificate, catu a ni aduce a minte de voce pessimistiloru nostri, a ne implé de temeri si neincredere, a ne pune pe cele mai grele cugete!

Altfelu au procesu fratii nostri din Transilvani'a. Densii, pe temeulu autonomiei istorice a tierii loru, mai basandu-se si pe legile dela 1863/4 si pe parol'a imperatésca, si — póte infuintati si de neincrederea seculare catra domni magiari, — din capulu loculu nu se aretau atrasi de constitutiunea magiara, mai vertosu ca ea li se impunea de o data cu uniunea-fusiune si cu unitatea si exclusivitatea nationale magiara. Scrupulii si resp. opositiunea fratiloru nostri ardeleni s'au espresu prin parol'a de — „passivitate“, o parola ce, de buna séma pentru ca de locu n'a fostu bine definita si aplicata, a provocatu contra-parol'a de „activitate politica“, totu atatu de pucinu bine definita si essecutata; de unde apoi a resultatu mai multu neintielegere si confusiune, de catu — adevrata activitate séu passivitate.

In fine — asia credu, ca esperintia de diece, si resp. de optu-spre-diece séu de trei-dieci ani, opositiunei nostre, luptei nostre active si passive, barbatiloru nostri de vietia, de minte si de anim'a din Ungari'a, Banatu si Transilvani'a de o potri'a, a trebuit se fie scola destula, pentru de a-i invetia se cunósca adevrulu, se-si pricépa mai bine detorintia si folosulu, si se ie positiunea corespondietoria imprejurariloru.

Voiu incerca a espune aci in semburé, cari — dupa mine, sunt esperintiele ce amu facutu si pre cari nu ni pote fi iertatu a le perde din vedere, candu este se ni regulamu tinut'a politica in statu si anume in facia alegeriloru pentru Diet'a.

(Va urma.)

Tractatul dela Berolinu.

(Urmare.)

Art. 34. Inaltele parti contractante recunosc independentia principatulu Serbi'a legandu-o de conditiile detaliate in urmatoriulu articulu.

Art. 35. In Serbi'a diversitatea de credintia religiose si de confesiune nu va stá nimeniu in contra ca motivu de escludere sau de capacitate dela exercitiulu drepturiloru civili sau politice, admiterea la demnitati, functii si onoruri publice, sau la esecutarea diferiteloru profesiuni si industrii in ori-ce locu. Libertatea si esecutarea esterióra a tutoloru cultorulu se asigur'a tutoloru locuitoriloru, ca si strainiloru, nu se va aduce nici o piedeca nici organisiatiei ierarchice a diferiteloru comunitati religiose, nici raporturiloru loru cu capii spirituali.

Art. 36. Serbi'a primesce teritoriale cuprinse in urmatoarea delimitare: (Se voru vedea pe charte).

Art. 37. Pana la inchiarea de tratate noue nu se va schimba nimicu in Serbi'a din relatiile comerciale actualmente in vigore dintre principatu si tierile straine. Serbi'a nu va lua nici o taxa vamala de transitu pentru marfurile ce strabatu tiar'a. Immunitatile si privilegii supusiloru straini, precumu si dreptulu de iurisdictione si protectiune consulara, voru remanea in deplina putere, pana nu se voru schimba prin o intielegere comuna dintre principatu si puterile interesate.

Art. 38. Principatulu Serbiei intra pentru partea sa in loculu Portiei in acele indatoriri, pe care acésta le-au luat, atatu catra Austro-Ungari'a, catu si catra societatea de exploatare a drumuriloru de feru turcesci din Europ'a, atatu in ceea ce privesce indeplinirea, catu si junctiunea si exploatarea linielor ce se voru infinti'a din nou pe teritoriulu castigatu din nou de principatu. Conventiunile necesarii, pentru a regula aceste cestiuni se voru inchieia imediatu dupa subsemnarea presentulu tratatu intre Austro-Ungari'a, Porta, Serbi'a, si in limitele competintiei sale, principatulu Bulgariei.

Art. 39. Musulmanii cari posedu bunuri in localitatile alipite Serbiei si cari voiesce se isi schimbe locuintia afara din principatu, potu se isi retiene proprietatile, arendandu-le s'au lasandu pe altii se le administre. Se va compune o comisiune turco-serbesca, care se reguléze in unu restimpu de trei ani tote afacerile relative la modulu de vendiare, intrebuintiare si usufructu pe socotel'a Portei, a bunuriloru statulu si donatiuniloru piose (Vakuffe) precumu si cestiunile ce stau in legatura cu interesele particulariloru angagiati in acésta.

Art. 40. Pana la inchiarea unui tratatu intre Turci'a si Serbi'a, supusii serbi ce caletorescu sau siedu in imperiulu ottomanu se voru trata dupa principiile generali de dreptu internationale.

Art. 41. Trupele serbesci sunt tienute a evacua

teritoriale ce nu se cuprindu in noule limite ale principatulu, in intervalu de cinci-spre-diece dile de la schimbarea ratificariloru presentulu tratatu. Trupele ottomane voru evacua localitatile date Serbiei in acelasu intervalu de cinci-spre-diece dile. Li se concede mai departe unu terminu de acelasu numeru de dile, atatu pentru a parasi fortificatiunile, a'si scóte provisiile si materialulu, precumu si a'si lua unu inventariu de machinele si obiectele cari nu potu fi transportate indata.

Art. 42. De óre-ce Serbi'a are se póte o parte din datorii publica ottomana pentru noule teritorii ce i s'au datu prin presentulu tratatu reprezentantii puteriloru in Constantinopole voru decide in unire cu Inalt'a Porta, marimea ei pe base juste.

Art. 43. Partile contractante recunosc independentia Romaniei, legandu-o (independentia) de conditiunile desvoltate in amendoune urmatoarele articole.

Art. 44. In Romani'a nu se va putea opune nimerui diversitatea de credintia religioasa si de confesiune ca motivu de escludere si necapacitate, relativu la folosirea de drepturi civili sau politice, la admiterea in demnitati, functiuni si onoruri publice, sau la esecutarea diferiteloru profesiunii si industrii in ori-ce locu. Se asigura libertatea si exercitiulu esterioru alu ori carui cultu tutoloru locuitoriloru statulu romanu, ca si strainiloru si nu se va opune nici o piedeca atatu organisiatiei ierarchice a diferiteloru comunitati religiose, catu si raporturiloru aceloru cu capii loru spirituali. Nationalii apartinendu tuturoru natiuniloru comerciale, si celelalte voru fi tratate in Romani'a fara diferentia de religione pe picioru de deplina egalitate*).

Art. 45. Principatulu Romaniei retrocedéda Majestatiei S. Imperatulu Rusiei partea din tienutulu Basarabiei care a fostu despartita de Rusi'a in urm'a tratatulu din Parisu, si care, la vest se marginesce prin talvegulu Prutului, la sudu prin bratiulu Chiliei si prin gur'a Stari-Stambulului.

Art. 46. Insulele formate de delt'a Dunarei precumu si insul'a Sierpiloru, sangiaculu Tulcei, cuprindu districetele Chilia, Sulina, Mahmudi'a, Isaccea, Tulcea, Macinu, Babadag, Hirsiova, Chiustenge, Megidie, se voru uni cu Romani'a.

Principatulu mai priimesce tienutulu asediatu la sudu Dobrogei pana la o linia, care incepe de la Silistr'a si se termina la sud de Mangali'a la marea Négra. Traseul granitiloru se va fixa de comisiunea européna instituita pentru delimitarea Bulgariei.

Art. 47. Cestiunea impartirii apelor si a pescuitulu se va supune la deliberarea Comisiunei europene dunarene.

Art. 48. Nu se va lua nici o taxa vamala de transitu pentru marfurile ce trecu prin Principatu.

Art. 49. Romani'a va putea inchieia conventiunii pentru regularea de privilegii si drepturile consuliloru in ceea ce privesce dreptulu de protectiune ce l'au exercitatu in principatu. Drepturile castigate voru remanea in vigore, pana candu ele nu voru fi modificate prin o intielegere comuna intre principatu si partile interesate.

Art. 50. Pana la inchieierea unui tratatu, care se reguléze intre Turci'a si Romani'a privilegii si drepturile consuliloru, supusii romani ce voru caletori sau voru sta in imperiulu ottomanu, precumu si supusii ottomani ce voru caletori sau voru sta in Romani'a, se voru bucura de drepturile garantate supusiloru celorlalte puteri europene.

Art. 51. In ceea ce privesce indeplinirea lucruriloru publice sau alte asemenea, Romani'a se substituie in drepturile si in datoririile Inaltei Porti pentru totu teritoriulu cesu ei.

Art. 52. Pentru a se mari garantiile pentru libertatea navigatiunei pe Dunare, care e recunoscuta de unu interesu europénu, inaltele puteri contractante decisera, ca tote intaririle si fortificatiunile, ce se afla pe totu cursulu riului de la Portile de feru pana la gurile lui, se fia distruse. Nici unu vasu de resbelu nu va putea se tréca in diosu de Portile de feru, afara de vasele usiore destinate pentru politi'a fluvialu si pentru serviciulu vamale. Vasele de statiune ale puteriloru de la gurile Dunarei voru putea inse se se suie pana la Galati.

Art. 53. Comisiunea europena dunarena, in sinulu careia va fi reprezentata Romani'a, va remanea mantienuta in functiunile ei, esecutandu-le cu totulu independente de autoritatea teritoriale pana la Galati. Tote tratatele, arangiamentele, actele si decisiunile, cari privescu drepturile, privilegii, prerogative si indatoririile comisiunei dunarene, se confirma.

Art. 54. Unu anu inaintea de incetarea duratei functiunei, ficata pentru Comisiunea europena, puterile se voru pune in intielegere comuna privitóre la prelungirea drepturiloru loru, sau pentru modificarile ce voru afla necesariu a le introduce.

Art. 55. Regulamentele navigatiunei, politi'a si supraveghierea riului de la Porta de feru pana la Galati, se voru face de Comisiunea Europena sub asistenta delegatiloru statelor litorale, punendu-le in acordu cu acele cari au fostu facute, sau cari se voru face pentru cursulu din diosu de Galati.

Art. 56. Comisiunea Europena se va pune in intielegere cu cei interesati pentru a asigura farulu din insul'a Sierpiloru.

Art. 57. Efectuarea lucruriloru pentru a inlatura impedecarea navigatiunei langa Porta de feru si cele pentru cataracte, s'a si incredintiatu Austro-Ungariei. Statele litorali din aceste parti ale riului voru aproba tote inlesnirile, cari voru fi necesarie acestoru lucrari. Stipulatiunile art. 6 din tractatulu de la Londra din 13

* Acela care a propusu congresulu acestu Artic. nu a cunoscutu nici tractatulu de Adrianopole dela anulu 1839, nici celu dela Parisu din 1817, nici conventiunea din 1858, nici constitutiunea cea ultraliberala a Romaniei din anulu 1866 nici spiritulu tolerantu alu poporulu romanescu, nici cumpletele pericole politice, catei venira Romaniei prin jidovi, nici ce insémma independentia. Nota Red. „Obs.“

Martiu 1871 relative la dreptul perceperii unei taxe provisorie pentru acoperirea speselor, se mantieniu in favoarea Austro-Ungariei. (Va urmă).

Romania.

(Finantele Romaniei.) A fi nepreparatu pentru unu resbelu, a ilu purta cu tôte acestea in modulu celu mai gloriosu si bravu, a suferi sub tôte consecintiele unei invasiuni necrutiatore si nescrupuloase, precum au fostu aceea a legiunilor rusesci, a echilibra in fine dupa multi ani de dile budgetulu statului, fara a isi lua refugiu la unu inprumutu onerosu, a plati punctualu dobendile la creditorii statului si cu tôte acestea a mai avea inca si unu escedente in plus, este o aparitiune rara, exceptionala si inbucuratore. Suntemu veseli a potea constata tôte acestea despre starea actuala a finantieloru Romaniei, si ne causedia o viua placere a pune sub ochii lectoriloru nostri urmatoriulu tablou finantiaru, pe care ilu aflamu in „Romanulu“ dela 15 Iuliu st. v.

Eata cumu se exprima in privinti'a acesta numitulu diariu:

„Amu vorbitu ieri despre situatiunea nostra financiara.

Cate-va cifre, pre care le vomu estrage astadi din compturile publicate de directiunea comptabilitatii generale, voru atesta cu mai mare putere de catu ori ce alte apretiaru prosperitatea neasteptata a finantieloru statului.

Este generalmente sciutu, ca anulu 1877 a fostu forte bunu din punctulu de vedere finantiaru. Deca n'aru fi fostu bunu, guvernulu n'aru fi pututu se faca facia, si tutoru ingagementeloru statului contractate in tierra si in strainatate, si tutoru greleloru nevoi ale unui resbelu peste fruntarie.

Ei bine, de si anulu 1877 a fostu dintre cei buni in ceea ce privesce financiele, anulu 1878 ilu intrece cu multu. Tabloulu publicatu in „Monitorulu“ dela 8 Iuliu curentu ne aréta ca in primele cinci luni ale anului 1877 s'a incasatu in totalu din veniturile directe suma de 30.248723 lei, era in primele cinci luni ale anului curentu s'au incasatu din aceleasi venituri suma de 44.824004. Tabloulu oficialu aréta cifra de 46.199004 lei; dera in acesta cifra este coprinso si aceea de 1.375000 lei din biletele ipotecarie emise pana la 1 Iuniu. Noi amu scadiutu acesta cifra, fiindu-ca este unu venitu extraordinariu, ce nu esista in anulu trecut.

Avemu dera in cinci luni numai ale anului 1878 unu escedentu de incasari de 14.575281 lei asupra lunilor corespunditoare din anulu 1877.

Admitendu-se ca aceeasi proportiune se va mantine pana la capetulu anului, vomu avea in doue-spre-diece luni unu escedentu totalu de vre 35 de milioane asupra anului trecut.

Din venitululu vamiloru se prevediuse prin budgetu sum'a de 8168216 lei, si deja in cele prime cinci luni ale anului s'a incasatu suma de 7.231686 lei, adica aproape cifr'a intréga. Mai totu ce se va incasa de aci inainte dela vami va fi escedentu asupra evaluarii bugetare.

Dela posta se prevediuse in budgetu unu venitu anualu de 2 milioane si deja s'a incasatu in cinci luni unu milionu, de si guvernulu rusescu n'a platitu o suma forte mare ce ne datoresce.

Dela telegrafu se prevediuse lei 1.800,000 si in cinci luni sa incasatu 1.016,530 lei, afara de datori'a rusesca.

Din veniturile intemplatore se prevediuse in bugetu numai 400,000 lei si deja s'au incasatu 1.042,149 lei.

Din remasitiile exercitiiloru inchise se prevediuse in bugetu 2.000,000, si in cinci luni s'au incasatu 2.124,398 lei.

La aceste doue din urma paragrafe escedentulu este deja forte mare, si mai remanu inca siepte luni de facutu incasari.

Deca la cate-va venituri, pre cumu la darea pentru drumuri si la fonciera, nu se vede aceeasi proportiune, caus'a este, ca anulu acesta s'a aplicatu riguros legea de percepere; nu s'au trecut, ca mai inainte, in socotel'a anului curentu incasari care aru fi trebuitu se fia trecute in socotel'a anului 1877. Dar' proba, ca anulu acesta si dela aceste venituri s'au incasatu mai multu de catu in ori-ce anu, este ca in primele cinci luni s'au incasatu din veniturile anului trecut 14,636,521 lei, pe candu in 1877 nu s'au incasatu in aceleasi luni din veniturile anului 1876 de catu 7,987,032 lei. Diferenti'a este enorma.

Se notamu, pentru a termina, ca in comptulu publicatu de directiunea comptabilitatii generale nu suntu trecute inca de locu veniturile dela calile ferate. Aceste venituri suntu prevediute in budgetu in cifra totala de 9 milioane, afara de venitululu caliloru Bucuresti-Giurgiu si Iasi-Ungheni.

Dupa informatiunile ce avemu, sum'a prevediuta in budgetu este deja aproape acoperita pana astadi, asia, ca ceea ce se va incasa de aci inainte, este escedentu peste prevederea budgetara.

Spatulu ne siliesce a ne opri aci pentru astadi, si a lasa pentru unu altu numeru observatiunile nostre asupra creditulu statului.

Din cele ce amu constatatu in sa mai susu, putemu afirma ca acestu creditu este bine si solidu intemeiatu, ca elu se va radica inca multu mai susu, caci nici-odata inca Romania nu s'au aflatu intr'o atatu de frumosa situatiune financiara.

— Societatea Transilvani'a, care pana aci votu burse numai la teneri carii aspiru la vreo facultate de sciintie, dupace-si modificase statutele in anulu c., in siedinti'a sa din 25 Iuniu st. vechiu decise a imparti de aci inainte subventiuni in bani la cate 4 invetiacei dela 8 ramuri de profesiuni usitate in tierra nostra, adeca la 32 teneri pe cate 3—4 ani, pana ce voru ajunge se se faca sodali. Condiitiunile ulterioare se voru veda din publicatiunile de concursu, care se voru face in septembrie. Se scie inse de acuma, ca acei teneri trebuie se fia romani nascuti si crescuti, se fia terminatu celu mai pucinu 4 clase normali (primarie), si se aiba portariile morali de tota lauda, sub pedepsa de a perde subventiunea.

Este deschisa si una bursa pentru facultatea de medicina.

— Chartiile de statu si chiaru cele industriali ale Romaniei se urca in valore spre marea bucuria a publiculu. (A se compara notele de acumu ale bursei cu cele de inainte de 3—4 luni).

Ocuparea Bosniei.

Conformu sciriloru sosite, de adi incolo, ocuparea Bosniei se pote considere ca unu faptu implinitu. Armat'a de ocupatiune austro-ungara a trecut in 28 si 29 Iuliu st. n. preste fruntariile bosniace. Precumu aflamu din „Politische Correspondenz“ guvernulu au afsiatu si au impartitu intre locuitorii provinciei destinate de a fi ocupata o proclamatiune, alu carei coprinso se resuma in urmatoriele: „Armat'a austro-ungara intra ca amica, cu scopu de a pune capetu releloru inveterate, care nelinicescu si tierile marginasie ale Austro-Ungariei. Imperatul nu mai potea suferi sistem'a ce domnea in vecinatatea provinciiloru sale, arbitrariulu si forti'a brutala a unui guvernulu necapabile, si atrase atentiunea Europei asupra starei Bosniei si a Herzegovinei. Consiliulu poporaloru a decisu, ca Austro-Ungari'a se restabilisca in provinciile acestea, pacea si prosperitatea atatu de multu dorita; trupele austro-ungare voru duce pacea si siguranti'a; toti indigenii se voru bucura de drepturi egale, viati'a, religiunea si proprietatea voru fi egalu garantate pentru toti; legile si datinele voru fi respectate; veniturile voru fi intrebuintiate exclusivu numai pentru trebuintiele tierci, era darile (impositele) restante voru fi iertate; soldatii voru plati pentru cele ce voru avea ei de lipsa; locuitorii se se incredia fara nici-o temere sub scutul stindardeloru gloriose; se primisca pe soldatii ca pe amici ai loru, se asculte de autoritati, se isi reincapa ocupatiunile lor, si fructele laborei lor voru fi aparate.“

Precumu vedemu, guvernulu austro-ungaru prin acesta proclamatiune face promisiuni catu se pote mai favorabili nouiloru cetatieni, cari se voru bucura de aci inainte de protectiunea parintesca a acvilei cu doua capete. Noi dorimu nouiloru nostri concetateni, ca promisiunile ce li se facu astadi, se nu se prefaca cu tempulu in ilusiunile unui visu de primavera. Este forte usioru a promite ceriulu si pamentulu, dara forte dificile a isi tiené si a isi realisa promisiunile date.

Itali'a Irredenta.

Sub acestu titlu se constituise inca de multu in Itali'a o partida politica, intinsa prin ramificatiuni preste totu teritoriulu italianu, alu carei scopu este: de a intrupa cu Itali'a provinciile supuse inca unei domnii straine, precumu sunt Triestulu si Trentinulu, care sunt sub domnirea Austriei. Actualulu ministru-presedinte Cairoli este unulu din capii acelei partide ale „Italiiei neliberata.“ Dupa publicarea tractatulu dela Berolinu, care calea in picioare nu numai moral'a politica, echitatea si traditiunea, ci si principiulu de nationalitate, aceea partida italiana pasi pe aren'a politica, organizandu adunari poporale (meetinguri) si agitandu intr'acolo, ca acele adunari se protestese solemn in contra decisiuniloru nejuste ale tractatulu dela Berolinu, a desaproba atitudinea tramisulu italianu la congressu si a cere ca Italiiei inca se 'i se redea acele provincii. Eata dupa „Romanulu“ testulu proclamatiunei, prin care au fostu conchiamata la unu meeting, poporatiunea din Roma:

„Romani!

„Principiulu nationalitatiloru, care ne-a datu vietia a fostu violatu la Congresulu dela Berolinu.

„Greci'a, Bosni'a, Herzegovina, Romania si tôte poporele ce aspiru la unitatea si la independintia lor au fostu tradate. Voi, pe care strigatul Roma seu mörtea v'a scapatu de popa si de strainu si v'a datu vietia pentru seversirea unor mari opere, voi trebuie se faceti ca, astadi, Europa si lumea se intieléga ca Roma este o credintia — credintia solidaritatii poporeloru si ca acesta credintia inspira deliberarile vöstre.

„Vocea acelora, care au suferitu mai multu pentru ca Roma se fia inapoiata Italiiei, vocea lui Garibaldi, a

lui Avezzana, a lui Saffi, a lui Campanella, ve chiama astadi, pentru a ve indeplini o datorie si mai imperioase si la indeplinirea caria ati pute' fi chemati mane.

„Respondeti la apelulu lor, alergendu in multime pentru a afirma dreptulu sacru alu Italiiei asupra Trientulu si Triestulu.

„Romani! Aduceti-ve aminte de simtimintele ce incercati acumu cate-va ani, ori de cate ori vi si anuncia ca Italia se gandia la noi. Aduceti-ve aminte ca fratii vostri din Trentino si din Triest astepta dela noi astadi, cu o mare neliniste unu cuventu de credintia, de speranta, de promisiune; alergati numerosi la intrunire si faceti ca strimtorile Alpiiloru Retici si ale Alpiiloru Iuliani se resune de echoulu strigatul Romei, alu mamei patrie.“

Se afirma, ca din cauza acestoru demonstratiuni anti-austriace, s'aru fi schimbatu deja note diplomatice intre guvernele respective. Intre astfelu de impregiurari se prea intielege, ca positiunea ambasadorelu austro-ungaru la Roma, baronulu Haymerle nu este nici decumu de invidiatu, avendu a audi esclamaru de: „Abbasso Austria! Eviva Trento! Eviva Trieste! si a suferi processioni fluertore si siueratore, chiaru pe din'aintea locuintiei sale private.

Aceste demonstratiuni ce avura locu in mai tôte cetatile insemnate ale Italiiei, sunt totu atatea probe palpabile, ca multu laudata amicitie si buna intieligere intre guvernulu austro-ungaru si celu italianu n'au fostu altu ceva, decatu o frasa conventionala, buna pentru a o intrebuintia cu multu succesu in pompösele discuri de tronul usitate a se pronuncia in fatia parlamenteloru austro-ungare. Poporulu italianu prin atitudinea sa actuala da cea mai formala desmintire acelei frase de amicitie, isi manifesta aspiratiunile sale de unitate, arborandu cu entusiasmu drapelulu principiulu de nationalitate. Lavina s'a pusu in miscare, ea va inainta acelerandu'si cursulu si crescendu.

Sciri diverse.

(Unu pazitoriu de campu omoritu.) La 22 crt. nisce carausi de ai proprietariulu Graczik din Bintiuti vrendu se aduca grane de pe unu campu din apropierea Muresiulu, aflara o parte din snopi imblatiti si spre marea lor spaina observara si picuri de sange. Mergundu pe urm'a sangelui pana la tufisulu de langa alvi'a Muresiulu li se presentu o priveliste infricosiata. Dintr'o maslina vediu unu pitioru de omu esutu afora. Scotiendu-se cadavrulu afora recunoscura, intr'insulu pe pazitorulu de campu alu numitulu proprietariu care pazitoriu fusese tramisu cu doue dile mai inainte la Homorodu dupa carausi si de atuncea se facuse nevediu. Ne-sosindu nice pazitorulu nice carausii homorodani, proprietariulu fu nevoitu se 'si care graulu cu alti omeni, cari facura apoi descoperirea infortore. Nenorocitul s'a gasitu cu capulu spartu si cu o impunsetura in spate, de unde se conchide, ca densulu mergundu la Homorodu au datu preste talhari imblatindu, cari, ca se nu fia descoperiti, au comisu fapt'a cea atatu de barbara. Despre ucigasi nu se scie nemicu pana acumu.

(Pest'a povina in Sielimberu) la 28 crt. se bolnavira 2 vite; un'a a peritu. Bolnave erau preste totu 27.

(Sinuciderea unui generalu.) In Goriti'a (Görz) se sinucise cu unu revolveru gener. in pensiuone conte Radetzky; densulu era uniculu fiu alu maresialulu campestru Ios. Radetzky. Fu nascutu in Vien'a la 15 Augustu 1813. Elu lasa dupa sine unu fiu, locotenente la dragoni si o fiica de 23 ani.

Pre stimat'a Redactiune este rogata cu totu respectulu, a da locu acestoru stre in colonele multu pretiutei sale foi.

Multumita publica.

Suscrisulu aducu prin acesta multumita publica M. On. Comitetu alu Asociatiunei transilvane pentru cultur'a si literatur'a poporulu romanu, care a benevoitu a-mi acordu unu stipendiu de 60 fl. v. a. pre anulu scol. 1877-8, cu care amu potutu absolvu cursulu de doui ani, dela Institutulu pedagogicu gr. cath din Blasiu cu prograsu multumitoriu, fora de care asi fi fostu necesitatu a intrerupe continuarea studialoru; pentru care mai repetiescu inca odata marea mea multumita, pentru umanitatea Acelui M. On. Comitetu aretata facia de mene.

Buciumu in 7 Iuliu 1878.

Georgiu Dobrinu
pedag. abs.

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

27 Iuliu n.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	1. 101.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 98.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 97.— „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„ 88.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei) cu 7%	„ 79.1/2 „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 93.50 „
Fondulu de pensiuini (per 300 l. a.) cu 10%	„ 170.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 33.80 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 85.— „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„ 225.— „
Romania. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„ 70.— „